

КОЛАБОРАЦИОНИСТИЧКА
ШТАМПА У СРБИЈИ 1941–1944

Библиотека
Други светски рат

К њ и г а 2

Уредник библиотеке:
др Александар Стојановић

Уређивачки одбор:
академик Љубодраг Димић
проф. др Мира Радојевић
проф. др Милош Ковић
Мирослав Алага-Богдановић

Рецензенти:
проф. др Дарко Гавриловић
др Зоран Јањетовић
др Драган Алексић

ISBN 978-86-6309-154-2

КОЛАБОРАЦИОНИСТИЧКА ШТАМПА У СРБИЈИ 1941–1944

књига II

Приредио др Александар Стојановић

ФИЛИП ВИШЊИЋ

Београд, 2017.

**Друштвени живот руске емиграције
у колаборационистичкој штампи 1941–1944**

др Алексеј Тимофејев

Друштвени живот руских емиграната за време окупације доста је тешко реконструисати на основу релативно слабо очуваних извора. Најбогатију слику и највише извора о животу руске заједнице у Југославији (1941–1945) можемо наћи у окупираној Србији, будући да је већина њених припадника у то време живела у Београду због економских и безбедносних разлога.¹ Када су на чело руске емигрантске цивилне власти у Србији поставили Владимира Владимировича Крејтера, а на место команданта новоформираног Руског корпуса Бориса Александровича Штејфона,² Немци су се придржавали опште тактике ослонца на лица која имају (или тврде да имају) немачку крв, односно на оне које је нацистичка терминологија квалификовала као фолксдојчере – други у нацистичкој хијерархији народ после рајхсдојчера. Ипак, када се ради о променама у врху руске емиграције, очигледно је да су се оба новопостављена руководиоца емиграције пре осећала руским царским официрима неголи припадницима Немаца „друге сорте“. Владимир Владимирович Крејтер у преписци са немачким властима је писао своја писма на руском, а после их је преводио на немачки код званичног преводачког бироа, да не шокира Немце својим знањем „матерњег језика“.³ Борис Александрович Штејфон је потицао не из немачке, већ из јев-

¹ Детаљно о руској емиграцији у Југославији за време Другог светског рата види: Алексеј Тимофејев, *Црвени и Бели. Руски утицаји на догађаје у Југославији 1941–1945*, Београд 2014.

² Највећа јединица руске емиграције у Србији добила је назив Руски корпус. Руски заштитни корпус (рус. Русский охранный корпус, нем. Russisches Schutzkorps) је био корпус на почетку независан (1941) а касније у саставу Вермахта (1942–1945) састављен од руских емиграната, који се користио за чување граница, железница и индустријских постројења у окупираној Србији. Учествовао је у борбама против припадника НОВЈ и ЈВуО. За време постојања корпуса кроз њега је прошло више од 17 хиљада Руса са подручја Балкана (из Албаније, Бугарске, Грчке, територија окупираних Југославије и Румуније укључујући совјетске територије које је последња окупирала). Корпус се повукао са територије Србији у јесен 1944. До краја рата учествовао је у борбама против Црвене армије и НОВЈ.

³ Алексеј Тимофејев, „Генерал Крејтер о будућности руске емиграције у Русији“, *Токови историје*, 4/2006.

САДРЖАЈ

Предговор	5
(Александар Стојановић)	
„Викторија – Немачка побеђује на свим фронтovima“: Немачка војна сила на страницама штампе.....	15
(Маријана Мраовић)	
Антифашистичка коалиција на страницама колаборационистичке штампе. Војни контекст, слика односа савезничких сила и стања на фронтovima.....	47
(Маријана Мраовић)	
„Шумски бандити“: Колаборационистичка штампа о Југословенској војсци у отаџбини.....	95
(Раде Ристановић)	
„Црвене владике“: Српска православна црква на страницама колаборационистичке штампе.....	127
(Александар Стојановић)	
„У служби грађана“: Комунално питање у Београду на страницама колаборационистичке штампе.....	149
(Раде Ристановић)	
„Београдска филмска публика највише воли веселе музичке хитове“: Делатност београдских биоскопа на страницама колаборационистичке штампе.....	185
(Милош Војиновић)	
„Да васпитава и преваспитава“: позоришна политика владе Милана Недића на страницама колаборационистичке штампе.....	207
(Душан Бојковић)	

„Познанство женидбе ради“: Љубав и брак на страницама колаборационистичке штампе.....	235
(Љубинка Шкодрић)	
„Слобода иза жице?“, „Заводски лист“ штићеника Завода за принудно васпитање омладине.....	253
(Александар Стојановић)	
Друштвени живот руске емиграције у колаборационистичкој штампи 1941–1944.....	279
(Алексеј Тимофејев)	
Колаборационистичка штампа војвођанских Срба 1941–1944.....	299
(Слободан Бјелица)	
Закључак	317
Summary	333
Коришћени извори и литература	351
О ауторима	365